

99.

Układ polsko-niemiecki o dobrach rodzinnych.

Polski Zarząd wymiaru sprawiedliwości i Pruski Zarząd wymiaru sprawiedliwości, działający w imieniu Państwa Niemieckiego, zgodziły się na to, by na podstawie upoważnienia udzielonego w art. 3 § 9 i art. 4 § 6 polsko-niemieckiego układu z 20 września 1920 r. w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości, jako też na podstawie upoważnienia udzielonego w art. 3 § 9 i w art. 5 § 6 polsko-niemieckiego układu z 12 kwietnia 1922 r. w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości na górnośląskim obszarze plebiscytowym—uregulować stosunki prawne majątków, związanych węzłem powierniczym i znajdujących się częściowo w Polsce a częściowo w Prusach, i zamianowały w tym celu Pełnomocnikami:

Polski Zarząd wymiaru sprawiedliwości:

Włodzimierza Jabłońskiego, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Sprawiedliwości i Konstantego Ostrowicza, Prezesa Senatu przy Sądzie Apelacyjnym w Katowicach.

Pruski Zarząd wymiaru sprawiedliwości:

Dr. Carl Goes'a, Tajnego Radcę Legacyjnego w Urzędzie Spraw Zagranicznych i Dr. Ernst Küblera, em. Dyrektora Ministerjalnego, Rzeczywistego Tajnego Starszego Radcę Sprawiedliwości, Prezesa Pruskiego Urzędu Krajowego dla dóbr rodzinnych.

Pełnomocnicy przedłożyli sobie wzajemnie pełnomocnictwa, uznali je za dobre i należyte co do formy, poczem ugodzili się co do następujących postanowień:

§ 1.

Jeżeli majątek związany węzłem powierniczym (dobro rodzinne) znajduje się w całości w jednym z obu Państw, to owo dobro rodzinne podlega według art. 3 § 9 polsko-niemieckich układów z 20 września 1920 r. i z 12. kwietnia 1922 r., zawartych w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości, nadzorowi tego Państwa.

§ 2.

Jeżeli posiadłość ziemska, należąca do dobra rodzinnego, znajduje się w całości w jednym z obu Państw, to owa posiadłość ziemska podlega nadzorowi tego Państwa; co do nadzoru nad majątkiem ruchomym należy stosować co następuje:

a) nadzór nad rzeczami ruchomymi, które przeznaczone są na to, aby stale służyły gospodarczemu celowi posiadłości ziemskiej, jako też nadzór nad kapitałami, które pozostają do tej posiadłości ziemskiej w gospodarczym stosunku (np. fundusze inwentarowe, meljoracyjne, sumy ubezpieczeniowe za szkody wyrządzone na posiadłości ziemskiej) przechodzi z upływem roku po wejściu w życie tego układu na to Państwo, w którym posiadłość ziemska się znajduje.

b) nadzór nad kapitałami, których używa się na zaopatrzenia lub wsparcia, pozostawia się temu

Deutsch-polnisches Familiengüterabkommen.

Die Preussische Justizverwaltung, handelnd im Namen des Deutschen Reichs, und die Polnische Justizverwaltung sind übereingekommen, auf Grund der Ermächtigung im Artikel 3 § 9 und im Artikel 4 § 6 des deutsch-polnischen Abkommens, betreffend die Überleitung der Rechtspflege, vom 20. September 1920 sowie auf Grund der Ermächtigung im Artikel 3 § 9 und im Artikel 5 § 6 des deutsch-polnischen Abkommens, betreffend die Überleitung der Rechtspflege im oberschlesischen Abstimmungsgebiet, vom 12 April 1922 die Rechtsverhältnisse der fideikommissarisch gebundenen Vermögen, soweit diese sich teils in Preussen, teils im Polen befinden, zu regeln und haben zu ihren Bevollmächtigten ernannt.

Die Preussische Justizverwaltung:

den Vortragenden Legationsrat im Auswärtigen Amt Dr. jur. Carl Goes
und den Ministerialdirektor i. R., Wirklichen Geheimen Oberjustizrat Dr. jur. Ernst Kübler, Präsidenten des Preussischen Landesamts für Familiengüter.

Die Polnische Justizverwaltung:

den Abteilungschef im Justizministerium Włodzimierz Jabłoński
und den Senatspräsidenten beim Appellationsgericht in Kattowitz Konstanty Ostrowicz

Die Bevollmächtigten haben ihre Vollmachten gegenseitig vorgelegt, diese in guter und gehöriger Form befunden und sich über folgende Bestimmungen geeinigt:

§ 1.

Befindet sich ein fideikommissarisch gebundenes Vermögen (Familiengut) ganz in einem der beiden Staaten, so untersteht gemäss Artikel 3 § 9 der deutsch-polnischen Abkommen vom 20. September 1920 und vom 12. April 1922, betreffend die Überleitung der Rechtspflege, das Familiengut der Aufsicht dieses Staates.

§ 2.

Befindet sich der zum Familiengut gehörige Grundbesitz ganz in einem der beiden Staaten, so untersteht der Grundbesitz der Aufsicht dieses Staates; für die Aufsicht über das bewegliche Vermögen gilt folgendes:

a) Die Aufsicht über bewegliche Sachen, die dem wirtschaftlichen Zweck des Grundbesitzes dauernd zu dienen bestimmt sind, sowie die Aufsicht über Kapitalien, die in wirtschaftlicher Beziehung zum Grundbesitz stehen z. B. Inventarfonds, Meliorationsfonds, Versicherungsgelder für Schädigungen des Grundbesitzes), geht mit Ablauf eines Jahres nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens auf den Staat über, in dem sich der Grundbesitz befindet.

b) Die Aufsicht über Kapitalien, die zur Versorgung oder Unterstützung verwendet werden, verbleibt

Państwu, które wykonywuje nad nimi nadzór w czasie wejścia w życie tego układu, jeżeli w tym czasie odnośne kwoty w przeważnej części w tem Państwie mają być wypłacane.

W wypadkach, wymienionych pod a) i b), można w przeciągu jednego roku po wejściu w życie tego układu zwrócić się do dotychczasowej władzy nadzorczej z wnioskiem o odstąpienie w drodze wyjątku od tej zasady. Do wniosku takiego uprawnione są osoby należące do rodziny lub przedstawicielstwo tej rodziny. Wniosek ten można uwzględnić tylko za zgodą władzy nadzorczej drugiego Państwa.

c) nadzór nad innym majątkiem ruchomym przechodzi po upływie roku po wejściu w życie tego układu na to Państwo, w którym znajduje się posiadłość ziemską, o ile w ciągu tego czasu dotychczasowa władza nadzorcza nie wejdzie w układy z władzą nadzorczą drugiego Państwa co do ustalenia wyjątkowych postanowień. Jeżeli co do takiego wyjątku nie osiągnie się porozumienia, to pozostawia się woli Polskiego i Pruskiego Zarządu wymiaru sprawiedliwości zawarcie odrębnych umów w przedmiocie uregulowania takich wypadków.

§ 3.

(1) Jeżeli posiadłość ziemską znajduje się częściowo w jednym a częściowo w drugim Państwie, to każde z obu Państw zatrzymuje nadzór nad majątkiem położonym na jego obszarze.

(2) Na wniosek osób, należących do rodziny lub jej przedstawicielstwa, można jednak przekazać nadzór nad majątkiem ruchomym władzy nadzorczej drugiego Państwa, jeżeli ona na to się zgadza. Wniosek taki można przedstawić jedynie w ciągu roku po wejściu w życie tego układu.

(3) Jeżeli w ciągu dwu lat po wejściu w życie tego układu nastąpi pozbycie części posiadłości ziemskiej, znajdującej się w jednym Państwie, a jej równowartość stanie się częścią składową dobra rodzinnego, to może posiadacz powiernictwa w ciągu sześciu miesięcy po pozbyciu wystąpić u władzy nadzorczej z wnioskiem, aby równowartość tę w całości lub w części przekazano pod nadzór drugiego Państwa. Wniosek taki można jedynie wtedy uwzględnić, jeżeli zgodzi się na to władza nadzorcza drugiego Państwa i jeżeli równowartość ma być użyta do lepszego gospodarczego ukształtowania dobra rodzinnego, znajdującego się w drugim Państwie (np. do wznoszenia budynków gospodarczych, zakupu inwentarza i posiadłości ziemskiej).

§ 4.

(1) Jeżeli dobro rodzinne składa się tylko z majątku ruchomego, to jego części składowe—o ile już nie nastąpiło rozwiązanie dobra rodzinnego—podlegają nadzorowi tego Państwa, które nadzór ten wykonywuje w chwili wejścia w życie tego układu.

(2) Postanowienie § 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 5.

(1) Jeżeli do dobra rodzinnego należy własność górnicza lub kuksy starego prawa, to nadzór powierniczy nad kopalnią lub kuksami wykonywuje to Państwo,

dem Staate, der zur Zeit des Inkrafttretens dieses Abkommens die Aufsicht ausübt, wenn die Bezüge zu dieser Zeit überwiegend in diesem Staate zu zahlen sind.

In den Fällen zu a und b können Ausnahmen innerhalb eines Jahres nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens bei der bisherigen Aufsichtsbehörde beantragt werden. Antragsberechtigt sind die Familienangehörigen oder eine Familienvertretung. Dem Antrage kann nur mit Zustimmung der Aufsichtsbehörde des anderen Staates stattgegeben werden.

c) Die Aufsicht über das sonstige bewegliche Vermögen geht mit Ablauf eines Jahres nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens an den Staat über, in dem sich der Grundbesitz befindet, soweit nicht innerhalb dieser Frist die bisherige Aufsichtsbehörde mit der Aufsichtsbehörde des anderen Staates wegen Feststellung einer Ausnahme in Verbindung getreten ist. Wird über eine Ausnahme kein Einverständnis erzielt, so bleibt es der Preussischen und der Polnischen Justizverwaltung überlassen, über die Regelung solcher Fälle gesonderte Vereinbarungen zu treffen.

§ 3.

(1) Befindet sich der Grundbesitz teils in dem einen Staate, teils in dem anderen Staate, so behält jeder der beiden Staaten die Aufsicht über das in seinem Gebiet befindliche Vermögen.

(2) Auf Antrag der Familienangehörigen oder einer Familienvertretung kann jedoch die Aufsicht über bewegliches Vermögen auf die Aufsichtsbehörde des anderen Staates übergeleitet werden, wenn diese zustimmt. Der Antrag ist innerhalb eines Jahres nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens zulässig.

(3) Wird von dem in dem einen Staate befindlichen Grundbesitz ein Teil innerhalb zweier Jahre nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens veräußert und wird der Gegenwert Bestandteil des Familiengutes, so kann der Familiengutsinhaber binnen sechs Monaten nach der Veräußerung bei der Aufsichtsbehörde beantragen, dass der Gegenwert ganz oder teilweise in die Aufsicht des anderen Staates übergeleitet wird. Dem Antrage darf nur stattgegeben werden, wenn die Aufsichtsbehörde des anderen Staates zustimmt und der Gegenwert zur besseren wirtschaftlichen Ausgestaltung (z. B. Bau von Wirtschaftsgebäuden, Ankauf von Inventar und Grundbesitz) des in dem anderen Staate befindlichen Familiengutes verwendet wird.

§ 4.

(1) Besteht das Familiengut nur aus beweglichem Vermögen, so bleiben seine Bestandteile, soweit nicht bereits eine Auflösung stattgefunden hat, der Aufsicht des Staates unterstellt, der die Aufsicht beim Inkrafttreten dieses Abkommens ausübt.

(2) Die Bestimmung des § 3 Abs. 2 gilt entsprechend.

§ 5.

(1) Gehört zu einem Familiengut Bergwerkseigentum oder gehören dazu Kuxe älteren Rechts, so wird die Familiengutsaufsicht über das Bergwerk

stwo, któremu wedle polsko-niemieckiego górnośląskiego układu górniczego z 22 czerwca 1922 r. przysługuje nad tą kopalnią nadzór policyjny.

(2) Jeżeli do dobra rodzinnego należą kuksy nowego prawa, to co do nadzoru powierniczego nad nimi stosują się postanowienia o nadzorze nad majątkiem ruchomym.

§ 6.

(1) Fundusze amortyzacyjne, a w szczególności fundusze ziemstw, pozostają aż do uregulowania stosunków odnośnych zakładów kredytowych pod nadzorem tego Państwa, w którym się one znajdują; późniejsze sprawowanie nadzoru powinno się stosować do ewentualnych przyszłych postanowień umownych, dotyczących tych funduszy.

(2) Postanowienie ustępu 1 stosuje się odpowiednio do praw na innych funduszach rolnych i do mas dyspozycyjnych, złożonych u władz przeprowadzających rozdział.

§ 7.

Przekazanie nadzoru nie narusza praw osób trzecich.

§ 8.

(1) Jeżeli przy przekazaniu nadzoru zawisło u władz nadzorczych postępowanie co do majątku, który podlega nadzorowi drugiego Państwa, to należy sprawę oddać władzy nadzorczej drugiego Państwa w tym stanie, w jakim się ona znajduje.

(2) Jeżeli postępowanie odnosi się do majątku nadzorowanego częściowo przez jedno a częściowo przez drugie Państwo, to prowadzi się je będzie dalej tylko co do tej części dobra rodzinnego, która podlega nadzorowi Państwa, w którym postępowanie się toczy. Co do drugiej części tego dobra rodzinnego można postępowanie przekazać na wniosek tego, kto dotychczas postępowanie to popierał.

§ 9.

(1) O ile w czasie przekazania nadzoru zawisł spór o przedmiot, należący do dobra rodzinnego, stosuje się odpowiednio przepisy polsko-niemieckich układów z 20 września 1920 r. i z 12 kwietnia 1922 r. w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości.

(2) Jeżeli spór o przedmiot, należący do dobra rodzinnego, zawisnie po przekazaniu nadzoru w tem Państwie, w którym ten przedmiot się znajduje, to przekazanie nadzoru pozostaje bez wpływu na właściwość sądów tego Państwa

§ 10.

(1) O ile na podstawie tego układu nadzór nie przechodzi automatycznie na drugie Państwo w pewnej oznaczonej chwili, decydującym jest dla tego przejścia dzień uprawomocnienia się odnośnego rozstrzygnięcia

oder die Kuxe von dem Staate ausgeübt, dem nach dem deutsch-polnischen oberschlesischen Bergwerksabkommen vom 22. Juni 1922 die polizeiliche Aufsicht über das Bergwerk zusteht.

(2) Gehören zu einem Familiengut Kuxe neueren Rechts, so gelten für die Familiengutsaufsicht über diese die Bestimmungen für die Aufsicht über bewegliches Vermögen.

§ 6.

(1) Die Amortisationsfonds, insbesondere der Landschaften, bleiben bis zur Regelung der Verhältnisse der sie betreffenden Kreditinstitute unter der Aufsicht des Staates, in dem sie sich befinden; die spätere Aufsichtsführung soll der etwa zu vereinbarenden Bestimmung über diese Fonds folgen.

(2) Die Bestimmung des Abs. 1 gilt entsprechend für Rechte an sonstigen landwirtschaftlichen Fonds und für die bei Auseinandersetzungsbehörden ruhenden Dispositionsfonds.

§ 7.

Durch die Überleitung der Aufsicht werden Rechte Dritter nicht berührt.

§ 8.

(1) Ist bei Überleitung der Aufsicht bei den Aufsichtsbehörden ein Verfahren über Vermögen anhängig, das der Aufsicht des anderen Staates untersteht, so ist die Sache in der Lage, in der sie sich befindet, an die Aufsichtsbehörde des anderen Staates abzugeben.

(2) Bezieht sich das Verfahren auf Vermögen, das teils von dem einen, teils von dem anderen Staate beaufsichtigt wird, so wird es nur hinsichtlich des Teiles des Familienguts fortgeführt, der der Aufsicht des Staates untersteht, wo das Verfahren schwebt. Hinsichtlich des anderen Teiles des Familienguts kann das Verfahren auf Antrag dessen abgegeben werden, der das Verfahren bisher betrieben hat.

§ 9.

(1) Soweit ein Rechtsstreit über einen zum Familiengut gehörenden Gegenstand zur Zeit der Überleitung der Aufsicht anhängig ist, finden die Bestimmungen der deutsch-polnischen Abkommen vom 20. September 1920 und vom 12. April 1922, betreffend die Überleitung der Rechtspflege, entsprechende Anwendung.

(2) Wird nach der Überleitung der Aufsicht ein Rechtsstreit über einen zum Familiengut gehörenden Gegenstand in dem Staate anhängig, in dem sich der Gegenstand befindet, so wird die Zuständigkeit der Gerichte dieses Staates durch die Überleitung der Aufsicht nicht berührt.

§ 10.

(1) Soweit die Aufsicht auf Grund dieses Abkommens nicht zu einem bestimmten Zeitpunkt ohne weiteres auf den anderen Staat übergeht, ist für den Übergang der Tag der Rechtskraft der in Betracht kommenden Entscheidung massgebend.

(2) Władze nadzorcze dotychczas właściwe mają o przejściu nadzoru donieść interesowanym, a w szczególności instytucjom, u których znajdują się w urzędowym przechowaniu przedmioty należące do dobra rodzinnego. Instytucje te winny się do zarządzeń nowej władzy stosować w sposób odpowiedni tak, jak do zarządzeń dotychczasowej władzy nadzorczej.

§ 11.

Zarządzenia rozwiązujące dobro rodzinne, wydane przez władze nadzorcze obu Państw do chwili zawarcia tego układu, pozostają skuteczne, o ile odnoszą się do przedmiotów, znajdujących się w Państwie, które wydało wspomniane zarządzenie, albo do przedmiotów, nad którymi w myśl niniejszego układu nadzór temu Państwu przekazano.

§ 12.

(1) O ile prawa osób trzecich nie stoją na przeszkodzie, można przedmioty, które z nadzoru jednego Państwa przekazano pod nadzór drugiego Państwa, przewieźć na zarządzenie władzy nadzorczej na obszar drugiego Państwa. Do zarządzenia tego ma się dołączyć wniosek posiadacza powiernictwa. Przy przewiezieniu można korzystać z pośrednictwa najwyższej władzy powierniczej tego Państwa, w którym przedmioty się znajdują.

(2) Władza nadzorcza ma zezwolić posiadaczowi powiernictwa na to, by zamiast złożonych kapitałów przewiózł inne odpowiednie walory.

§ 13.

(1) Przy przewiezieniu przedmiotów nie zastosowuje się wydanych w Polsce lub w Niemczech przepisów, które wywozu zakazują, ograniczają go lub opłatami obciążają, o ile z wnioskiem o przewiezienie kapitałów wystąpiono w ciągu pięciu lat, a co do innych przedmiotów w przeciągu dwu lat po przekazaniu nadzoru (§ 10).

(2) Postanowienie ustępu 1 nie ma zastosowania w wypadkach § 3 ustęp 3.

(3) Obie Strony zgodziły się na to, że przedmioty, które na podstawie tego układu przewozi się do Polski, nie podlegają likwidacji.

§ 14.

(1) Za czynności władz nadzorczych przy przekazaniu nadzoru i przy przewiezieniu przedmiotów nie pobiera się należności ani opłat stemplowych; każde Państwo ponosi swoje wydatki, wyłożone w gotówce.

(2) Koszty przewiezienia ponieść ma posiadacz powiernictwa; za zezwoleniem władzy nadzorczej, może on je pobrać z majątku dobra rodzinnego.

§ 15.

(1) Jeżeli kapitały wedle ustaw Państwa, w którym one się znajdują, są złożone z zapewnieniem pupilarnego bezpieczeństwa, to także wedle ustaw

(2) Die bisher zuständigen Aufsichtsbehörden haben den Übergang der Aufsicht den Beteiligten, insbesondere den Stellen anzuzeigen, bei denen sich die Familiengutsgegenstände in amtlicher Verwahrung befinden. Diese Stellen haben den Anordnungen der neuen Aufsichtsbehörde in entsprechender Weise Folge zu leisten, wie den Anordnungen der bisherigen Aufsichtsbehörde.

§ 11.

Die bis zum Abschluss dieses Abkommens erfolgten Auflösungsmaßnahmen der Aufsichtsbehörden der beiden Staaten, soweit sie sich, auf die in ihrem Staate befindlichen oder in ihre Aufsicht übergebenen Gegenstände beziehen, bleiben wirksam.

§ 12.

(1) Gegenstände, die aus der Aufsicht des einen Staates in die Aufsicht des anderen Staates übergeben worden sind, können auf Anordnung der Aufsichtsbehörde, sofern nicht Rechte Dritter entgegenstehen, in das Gebiet des anderen Staates übergeführt werden. Der Anordnung ist der Antrag des Familiengutsinhabers beizufügen. Wegen der Überführung kann die Vermittelung der obersten Familiengutsbehörde des Staates in Anspruch genommen werden, in dem sich die Gegenstände befinden.

(2) Dem Familiengutsinhaber ist von der Aufsichtsbehörde zu gestatten, an Stelle der hinterlegten Kapitalien andere entsprechende Werte zu überführen.

§ 13.

(1) Bei der Überführung der Gegenstände finden die im Deutschen Reich oder in Polen erlassenen Vorschriften, die die Ausfuhr verbieten, beschränken oder mit Abgaben belegen, keine Anwendung, sofern der Antrag auf Überführung von Kapitalien innerhalb fünf Jahren, von anderen Gegenständen innerhalb zweier Jahre nach Überleitung der Aufsicht (§ 10) gestellt ist.

(2) Die Bestimmung des Abs. 1 findet auf die Fälle des § 3 Abs. 3 keine Anwendung.

(3) Beide Teile sind darüber einig, dass Gegenstände, die auf Grund dieses Abkommens nach Polen übergeführt werden, der Liquidation nicht unterliegen.

§ 14.

(1) Für die Tätigkeit der Aufsichtsbehörden bei Überleitung der Aufsicht und bei Überführung der Gegenstände werden Gebühren und Stempel nicht erhoben; jeder Staat trägt seine baren Auslagen.

(2) Die Kosten der Überführung hat der Familiengutsinhaber zu tragen; er kann sie mit Genehmigung der Aufsichtsbehörde dem Familiengutsvermögen entnehmen.

§ 15.

(1) Wenn Kapitalien nach den Gesetzen des Staates, in dem sie sich befinden, mündelsicher angelegt sind, so gilt diese Anlegung auch nach den

Państwa, na które nadzór przechodzi, uważa się złożenie to za dokonane z zapewnieniem pupilarnego bezpieczeństwa.

(2) Także po przewiezieniu takich kapitałów do drugiego Państwa można zatrzymać dotychczasowy sposób złożenia.

(3) W żadnym razie nie można kapitałów traktować mniej korzystnie z tego powodu, że nadzór przeniesiono na drugie Państwo.

§ 16.

(1) Jeżeli dla powiernictwa przeciętego polsko-niemiecką granicą istnieje przedstawicielstwo rodzinne (opiekun rodziny, rada nadzorcza, wydział agnatów, kurator, egzekutor i t. d.), to okoliczność, że ten przedstawiciel rodziny posiada obywatelstwo jednego tylko Państwa lub siedzibę w jednym tylko z obu Państw, nie powinna stanowić przeszkody w zatrzymaniu powiernictwa w drugim Państwie.

(2) To samo stosuje się w wypadku, jeżeli w przyszłości zajdzie potrzeba ustanowienia przedstawicielstwa rodziny w obu Państwach i w tym celu wystąpi się z wnioskiem o zamianowanie tej samej osoby.

(3) Po upływie pięciu lat od wejścia w życie tego układu stosować się będzie postanowienia ustępu 1 i 2 tylko o tyle, o ile ustawy jednego z obu Państw czego odmiennego nie postanawiają.

§ 17.

(1) Akta władz powierniczych, dotyczące poszczególnych dóbr rodzinnych — w Prusach akta urzędów dla rozwiązania dóbr rodzinnych oraz sądów nadziemskich, które sprawowały czynności władz powierniczych — o ile chodzi o dobra rodzinne, w których posiadłość ziemską znajduje się w jednym z obu Państw w całości, należą się temu Państwu i jemu winny być oddane.

(2) Jeżeli posiadłość ziemską leży częściowo w jednym a częściowo w drugim Państwie, to akta pozostawia się temu Państwu, w którym się one znajdują. Państwo to ma udzielić drugiemu Państwu — w każdej chwili na żądanie — odpisów potrzebnych do opracowania spraw albo pozwolić mu na wgląd do aktów.

§ 18.

Grunta należące:

a) do dóbr rodzinnych Wilckens-Sypniewo i hr. Hochberga-Krucz, a położone w Prusach,

b) do dóbr rodzinnych hr. Reichenbach-Goszyce i bar. von Puttkammer-Schoen-Steine, a położone w Polsce,

winna uznać władza nadzorcza bez postępowania rozwiązującego za wolne w ręku posiadacza powiernictwa, o ile tenże wystąpi z takim wnioskiem w ciągu roku po wejściu w życie tego układu.

§ 19.

(1) Nadzór nad obrazem Sandra Botticellego „Marja z Dzieciątkiem otoczona chórem śpiewających

Gesetzen des Staates als mündelsicher, auf den die Aufsicht übergeht.

(2) Auch nach Überführung solcher Kapitalien in den anderen Staat kann die bisherige Art der Anlegung beibehalten werden.

(3) Kapitalien dürfen in keiner Beziehung aus dem Grunde ungünstiger behandelt werden, weil die Aufsicht auf den anderen Staat übergeleitet worden ist.

§ 16.

(1) Besteht für ein von der deutsch-polnischen Grenze durchschnittenes Familienfideikommiss eine Familienvertretung (Familienpfleger, Familienrat, Agnatenausschuss, Kurator, Exekutor usw.), so soll der Umstand, dass der Familienvertreter die Staatsangehörigkeit oder den Wohnsitz nur in einem der beiden Staaten besitzt, der Beibehaltung in dem anderen Staate nicht entgegenstehen.

(2) Das gleiche gilt für den Fall, dass künftig eine Familienvertretung in beiden Staaten einzurichten ist und hierfür die Bestellung der gleichen Person beantragt wird.

(3) Nach Ablauf von fünf Jahren seit dem Inkrafttreten dieses Abkommens finden die Bestimmungen des Abs. 1 und des Abs. 2 nur insoweit Anwendung, als nicht die Gesetze eines der beiden Staaten Abweichendes vorschreiben.

§ 17.

(1) Die über die einzelnen Familiengüter geführten Akten der Familiengutsbehörden — in Preussen der Auflösungsämter für Familiengüter und der als Familiengutsbehörden tätig gewesenen Oberlandesgerichte — stehen, soweit es sich um Familiengüter handelt, deren Grundbesitz sich ganz in einem der beiden Staaten befindet, diesem Staate zu und sind an ihn abzugeben.

(2) Liegt der Grundbesitz teils in dem einen, teils im dem anderen Staate, so verbleiben die Akten dem Staate, in dem sie sich befinden. Dieser Staat hat dem anderen Staate auf Verlangen jederzeit Abschriften der für die Bearbeitung der Sachen erforderlichen Schriftstücke zu erteilen oder Einsicht in die Akten zu gestatten.

§ 18.

Die Grundstücke, die

a) zu den Familiengütern von Wilckens-Sypniewo und Graf Hochberg-Krutsch gehören und in Preussen liegen,

b) zu den Familiengütern Graf Reichenbach-Goschütz und Freiherr von Puttkammer-Schön-Steine gehören und in Polen liegen,

sind von der Aufsichtsbehörde ohne Auflösungsverfahren in der Hand des Familiengutsinhabers als frei zu erklären, sofern dieser es innerhalb eines Jahres nach dem Inkrafttreten dieses Abkommens beantragt.

§ 19.

(1) Das zum Familienfideikommiss Graf Athanasius von Raczyński gehörende Bild des Sandro Botti-

aniołów”, należącym do dobra rodzinnego Ałanazego hr. Raczyńskiego, a znajdującym się w galerji obrazów Muzeum Cesarza Fryderyka w Berlinie, przechodzi na władze polskie.

(2) Ponieważ Skarb Pruski rości sobie do posiadania tego obrazu prawa umowne, a Rząd Polski prawom tym zaprzecza, przeto złączone z tem kwestje prawne, jako też czy i w jaki sposób przewiezienie obrazu nastąpić powinno, zastrzega się odrębnej umowie.

§ 20.

(1) Polskie i niemieckie władze sądowe oraz nadzorcze mają w sprawach objętych tym układem używać sobie nawzajem i w jaknajszerszym zakresie bezpośredniej pomocy prawnej.

(2) Występując z wnioskami do władz nadzorczych drugiego Państwa można się zwrócić do najwyższej władzy powierniczej tego Państwa o pośrednictwo. O ile chodzi o pomoc prawną należy stosować odpowiednio postanowienia polsko-niemieckiego układu o obrocie prawnym.

§ 21.

O ile przy zastosowaniu tego układu w poszczególnych wypadkach miałyby się okazać jakie trudności, to uregulowanie ich w drodze bezpośredniej pozostawia się Polskiemu i Pruskiemu Zarządowi wymiaru sprawiedliwości.

§ 22.

Postanowienia, zawarte w art. 3 § 9 ustęp 3 polsko-niemieckich układów z 20 września 1920 r. i z 12 kwietnia 1922 r. w przedmiocie przejęcia wymiaru sprawiedliwości, pozostają w mocy.

§ 23.

Układ ten wchodzi w życie z upływem dwu miesięcy od dnia podpisania.

W dowód tego Pełnomocnicy układ ten w polskim oraz niemieckim oryginale podpisali i zaopatrzyli go swemi pieczęciami.

Działo się w Berlinie, dnia 16 grudnia 1925 roku.

(L. S.) *Włodzimierz Jabłoński*

(L. S.) *Konstanty Ostrowicz*

(L. S.) *Dr. jur. Carl Goes*

(L. S.) *Dr. jur. Ernst Kübler*

celli „Maria mit dem Kinde, umgeben von einem Chor singender Engel”, das sich in der Gemäldegalerie des Kaiser-Friedrich-Museums in Berlin befindet, wird in polnische Aufsicht übergeleitet.

(2) Da der Preussische Fiskus vertragliche Rechte auf den Besitz des Bildes geltend macht, während die Polnische Regierung diese Rechte bestreitet, bleibt eine besondere Vereinbarung über die hiermit zusammenhängenden Rechtsfragen und darüber vorbehalten, ob und unter welchen Umständen eine Überführung des Bildes erfolgen soll.

§ 20.

(1) Die deutschen und die polnischen Gerichts- und Aufsichtsbehörden haben in den unter dieses Abkommen fallenden Angelegenheiten einander unmittelbare Rechtshilfe in weitestem Umfange zu leisten.

(2) Soweit Anträge an Aufsichtsbehörden des anderen Staates gestellt werden, kann die Vermittelung der obersten Familiengutsbehörde des anderen Staates in Anspruch genommen werden. Für die Rechtshilfe gelten die Bestimmungen des deutsch-polnischen Vertrags über den Rechtsverkehr entsprechend.

§ 21.

Soweit sich bei Anwendung dieses Abkommens in einzelnen Fällen Schwierigkeiten ergeben sollten, bleibt es der Preussischen und der Polnischen Justizverwaltung überlassen, sich über ihre Regelung unmittelbar zu verständigen.

§ 22.

Die Bestimmungen des Artikel 3, § 9 Abs. 3 der deutsch-polnischen Abkommen vom 20. September 1920 und vom 12. April 1922, betreffend die Überleitung der Rechtspflege, bleiben aufrecht erhalten.

§ 23.

Das Abkommen tritt zwei Monate nach Unterzeichnung in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten das Abkommen in deutscher und in polnischer Urschrift unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

So geschehen in Berlin, am 16. Dezember 1925.

(L. S.) *Dr. jur. Carl Goes*

(L. S.) *Dr. jur. Ernst Kübler*

(L. S.) *Włodzimierz Jabłoński*

(L. S.) *Konstanty Ostrowicz*